

מפגש מס' 22

דף מקורות

ספר דברים ל"ג-ל"ד; ספר יהושע א'-ג'

נושא השיעור: דמותו של יהושע

1. דברים ל"ד, ה-יב:

וימת שם משה עבד ה' בארץ מואב על פי ה': ויקבר אותו בג' בארץ מואב מול בית פעור ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה: ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו לא כהתה עינו ולא נס לחה: ויבכו בני ישראל את משה בערבית מואב שלשים יום ויתמו ימי בכי אבל משה: ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו וישמענו אליו בני ישראל ויעשו כאשר צוה ה' את משה: ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים: לכל האות והמופתים אשר שלחו ה' לעשות בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו: ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל:

2. שמות י"ז, ח-יג:

ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידם: ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלהים בידי: ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה: והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק: וידי משה כבדים ויקחו אבן וישומו תחתיו וישב עליה ואהרן וחור תמכו בידי מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה עד בא השמש: ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב...:

3. שמות כ"ד, יב-יג:

ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם: ויקם משה ויהושע משרתו ויעל משה אל הר האלהים:

4. שמות ל"ב, טו-יח:

ויפן וירד משה מן ההר ושני לחת העדת בידו... וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה: ויאמר אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות אנכי שמע:

5. שמות ל"ג, יא:

ידבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל:

6. במדבר י"א, כד-כט:

ויצא משה וידבר אל העם את דברי ה' ויאסוף שבועים איש מזקני העם ויעמד אתם סביבת האהל: וירד ה' בענן וידבר אליו ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבועים איש הזקנים ויהי כנוח עליהם הרוח ויתנבאו ולא יספו: וישארו שני אנשים שמם האחד אלדד ושם השני מידד ותנח עליהם הרוח והמה בכתבים ולא יצאו האהלה ויתנבאו במחנה: וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה: ויען יהושע בן נון משרת משה מבחרי ויאמר אדני משה כללם: ויאמר לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם:

7. במדבר י"ג, א-לא; י"ד, א-ח:

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁלַח לָךְ אַנְשִׁים וַיֵּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָּל נְשִׂיא בָהֶם: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַר פָּאָרָן... וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם... לְמִטָּה אֶפְרָיִם הוֹשֵׁעַ בֶּן נוּן... וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ... וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בְּאָזְנוֹ אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ הוּא וְזֶה פְרִיָּהּ: אָפֶס כִּי עַז הָעַם הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ וְהָעָרִים בְּצִרּוֹת גְּדֹלַת מְאֹד וְגַם יְלָדֵי הָעֵינֶק רָאִינוּ שָׁם... וַיִּהְיֶה כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עֲלֵה נַעֲלֵה וַיִּרְשָׁנוּ אֹתָהּ כִּי יָכוֹל נוֹכַל לָהּ: וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נוֹכַל לָעֲלוֹת אֶל הָעָם כִּי חָזַק הוּא מִמֶּנּוּ: (י"ד) וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בְּלִילָה הַהוּא... וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וַאֲהָרֹן עַל פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָּל קְהַל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יִפְנֵה מִן הַתְּרִים אֶת הָאֶרֶץ קָרְעוּ בְּגָדֵיהֶם: וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאֶרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ טוֹבָה הָאֶרֶץ מְאֹד מְאֹד: אִם חִפֵּץ בְּנֵי ה' וְהִבִּיא אֹתָנוּ אֶל הָאֶרֶץ הַזֹּאת וַנִּתְּנָהּ לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הוּא זָבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ:

8. מדרש אגדה (בובר) במדבר פרשת שלח פרק יג סימן טז:

"להושע בן נון יהושע". מלמד שנתפלל עליו משה רבינו, והוסיף לו אות אחת משמו של הקדוש ברוך הוא, ואמר י"ה ישיעך מעצת מרגלים:

9. תלמוד ירושלמי מסכת תענית פרק ד דף סח טור ג:

וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה אמר משה אדם שהוא עתיד להנהיג שררה על ששים ריבוא אינו יודע להבחין בין קול לקול ויאמ' אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות אנכי שומע.

10. תורה תמימה הערות שמות פרק לב הערה לג:

יתכן דדריש כן מאריכות הענין שאמר משה אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה, דלכאורה כל זה מיותר, והול"ל בקצור קול ענות אנכי שומע... ודריש שבא בזה להוכיח את יהושע שאמר קול מלחמה במחנה שומע, כי מהראוי היה לו להשים לב להבין בין קול לקול מפני עתידת גדולת שררתו, שלאדם בעל שררה וגדולה כזו ראוי שיהיה לו גם כשרון בחינת הקולות:

11. רש"י הירש, במדבר י"א, כט:

אולם דברי משה הם מופת נצחי לכל המורים והמנהיגים בישראל המורה להם, כי האידיאל העליון של פעילותם יוגשם כאשר יזכו להיות מיותרים בעם בהגיע העם בכל שכבותיו לאותה מעלה רוחנית, שאין הוא זקוק עוד למורים ולמנהיגים!

12. במדבר כ"ז, יח-כא:

וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר: יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרְחוּת לְכָל בֶּשֶׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה: אֲשֶׁר יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יֵבֵא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדַת ה' כְּצֵאתָן אֲשֶׁר אִין לָהֶם רַעַה. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בוֹ וְסִמְכָתָ אֶת יָדְךָ עָלָיו: וְהִעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֲלֵעָזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנָי כָּל הָעֵדָה וְצִוִּיתָהּ אֹתוֹ לְעִינֵיהֶם: וְנִתְּתָהּ מֵהוֹדֶךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּלְפָנָי אֲלֵעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֵד וְשָׂאֵל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוֹרִים לִפְנֵי ה' עַל פִּי יֵצְאוּ וְעַל פִּי יָבִאוּ הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ וְכָל הָעֵדָה:

13. תלמוד בבלי בבא בתרא ע"ה א:

פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה: